

**Autoalan Keskusliiton (AKL) ja Ammattiliitto Pro ry:n (Pro) yhteisesti laatima täsmennys
Autoalan toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen Sijaisuuskorvaus pykälään:**

9 § SIJAIUUSKORVAUS

Tilanteessa, jossa toimihenkilö, harjoittelijaa lukuun ottamatta, hoitaa tilapäisesti oman toimen ohella toisen henkilön tehtäviä, maksetaan hänelle työmäärän lisääntymisen suhteessa omasta toimesta tulevan palkan lisäksi erillisenä sijaisuuskorvauksena 12 - 30 % hänen henkilökohtaisesta palkastaan. Samansuuruinen korvaus maksetaan toimihenkilölle sijaisuuden ajalta hänen hoitaessaan toisen sijaisena vaativampia tehtäviä.

Korvaus sekä muut työehtoihin liittyvät kysymykset tulee selvittää ennen sijaisuuden alkamista. Paikallisesti voidaan sijaisuudesta ja sen korvaamisesta sopia toisin.

Soveltamisohje

Milloin toimihenkilö hoitaa tilapäisesti oman toimen ohella toisen henkilön tehtäviä tai hoitaessaan toisen sijaisena vaativampia tehtäviä, maksetaan hänelle omasta toimesta tulevan palkan lisäksi erillinen sijaisuuskorvaus.

Määräys ei koske

- alle kahden viikon vuosilomasijaisuuksia,*
- lyhytaikaisia sairaustapauksia ("flunssa"), eikä*
- tapauksia, joissa on kysymys toisen tehtävien hoitamisesta sillä aikaa, kun toimihenkilö osallistuu lyhytkestoiseen koulutukseen tai vastaavia poissaoloja.*

Paikalliset olosuhteet

Yllä oleva aikaan sidottu pääsääntö ei välttämättä ota huomioon paikallisia olosuhteita. Tämän vuoksi sijaisuuskorvausta harkittaessa voi olla perusteltua kiinnittää huomiota myös toimihenkilön työmäärän olennaiseen lisääntymiseen ja hoidettavaan toimeen sisältyvään vastuuseen.

Määräyksellä ei huononnetta aikaisemmin vallinnutta käytäntöä.

AKL ja Pro yhteinen tulkinta:

Henkilöä sijaistetaan pääsääntöisesti työnantajan nimenomaisesta aloitteesta. Jälkikäteisiä epäselvyyksiä tulisi välttää ja sijaisuuden voimassaolosta sopia ennen sijaisuuden alkua tai mahdollisimman pikaisesti sijaisuustarpeen alettua.

Mikäli sijaisuudesta ei ole sovittu ja toimihenkilön työmäärä lisääntyy toisen henkilön poissaolon vuoksi, tulee toimihenkilön pyytää keskustelua sijaisuuskorvauksen maksamiseksi. Mikäli keskustelussa ei toisin todeta, maksetaan sijaisuuskorvaus poissaolijaa sijaistaneille henkilöille.

Esimerkki

Työnantajan palveluksessa on kaksi huoltoneuvojaa, joista toinen jää sairauslomalle ja tälle ajalle ei palkata sijaista. Mikäli työnantaja ei nimenomaisesti määrää työssä olevaa huoltoneuvojaa sairauslomalla olevan sijaiseksi ja työssä olevan toimihenkilön työmäärä lisääntyy sairauspoissaolon ja työn luonteen vuoksi: normaalisti kahdelle jakaantuvan työn määrä jää yhden huoltoneuvojen hoidettavaksi ja hänen työmääränsä siten kasvaa. Työssä olevalle huoltoneuvojalle maksetaan tällöin sijaisuuden ajalta sijaisuuskorvausta, mikäli toimihenkilön pyytämässä keskustelussa ei toisin todeta. Korvauksen suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon työmäärän olennainen lisääntyminen ja sijaistamistarpeen äkillisyys.

Sijaisuuskorvausta maksetaan ensimmäisestä sijaisuuspäivästä alkaen siltä ajanjaksolta, jona henkilö toimii toisen henkilön sijaisena.

Sairastumistilanteissa (esim. kausiflunssat ja vastaavat) voi sijaistamisen tarve olla lyhytkestoinen, jolloin työehtosopimuksen mukaisesti ei sijaisuuskorvausta makseta. Mikäli kuitenkin lyhytkestoisena tarpeena alkanut sijaisuus pitkittyy ja on yhdenjaksoinen, niin silloin sijaisuuskorvausta maksetaan ensimmäisestä sijaisuuspäivästä lukien. Sijaisuuskorvauksen maksaminen edellyttää, että sijaisuus kestää vähintään kaksi viikkoa yhdenjaksoisesti.

Vuosilomasijaisuuksia tehtäessä sijaisuuskorvausta maksetaan silloin, kun sijaistettava on lomalla 2 viikkoa tai enemmän. Korvausta maksetaan ensimmäisestä sijaisuuspäivästä alkaen. Alle kahden viikon lomasijaisuuksista ei makseta sijaisuuskorvausta.

Korvauksen määrä

Sijaisuuskorvauksena maksetaan 12–30 % henkilökohtaisesta palkasta. Jos toimihenkilön sijaistaminen jakaantuu useammalle henkilölle, tässä tarkoitettu sijaisuuskorvaus jaetaan heille pääluvun mukaisessa suhteessa:

Esimerkki

Neljä henkilöä tekee samaa työtä ja yksi heistä on poissa 3 viikkoa. Kullekin sijaistajalle maksetaan sijaisuuskorvausta yhden viikon ajalta, millä katetaan sijaistamisen kokonaiskesto. Sijaisuuskorvauksen määrää arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, mikä on työmäärän kasvu ja onko sijaistamistarpeeseen pystytty ennalta varautumaan sekä selvittämään siihen liittyvät kysymykset etukäteen.

Sijaisuuskorvauksen suuruutta määriteltäessä otetaan huomioon:

- tekeekö henkilö sijaisena vastaavan tasoisia vai omaa tehtäväänsä vaativampia työtehtäviä
- lisääntykö työmäärä
- johtaako sijaistus kokonaisuutena normaalitasoa suurempaan työmäärään
- sijaistaako henkilö samanaikaisesti yhtä vai useampaa henkilöä

Liitot suosittelvat, että työpaikoilla keskustellaan tyyppillisistä sijaisuustilanteista ja sijaisuuskorvauksen suuruuteen vaikuttavista tekijöistä asianomaisessa yrityksessä, sekä voidaan laatia esimerkinomaiset kuvaukset niistä tilanteista, joissa sijaisuuskorvauksen suuruus on joko asteikon vähimmäis- tai enimmäisprosenttimäärä.

Sijaisuuskorvauksen maksaminen ei poista mahdollisia lisä- tai ylityökorvausten maksamista. Sijaisuuskorvauksella huomioidaan toimihenkilön säännöllisellä työajalla tapahtuva työmäärän lisääntyminen sijaistamisesta johtuen.

Paikallinen sopiminen

Paikallisesti voidaan sopia sijaisuudesta ja sen korvaamisesta toisin.

Joissakin tilanteissa voi esimerkiksi olla käytännön kannalta helpointa sopia kuukausittain maksettavasta erillisestä sijaisuuskorvauslisästä, jos sijaistamistarve on toistuvaa ja sitä voidaan arvioida pitkäkestoisemmin, kuten vuositasolla. Tehdyn arvion ja todellisen toteutuman määrää voidaan verrata vuosittain ja tarvittaessa erillistä lisää tarkastaa.

Tällä liittojen yhteisellä tulkinnalla ei muuteta aikaisemmin paikallisesti sovittuja parempia sijaisuuskorvauksia eikä järjestelyjä.